

intagningar

För ungefär 15 år sedan diskuterade tidskriften Blandaren studentexamensproven i matematik mot bakgrund av den pågående debatten. Blandaren underströk kraftigt hur viktigt ett godkänt betyg i studentexamen måste anses vara, all den stund det moderna samhället ställde allt större krav på förmågan till matematiskt tänkande. Blandarens slutsats blev att man borde sänka antalet rätt lösta tal för godkänt i studentskrivningen i matematik till inget. På så sätt skulle bli näringslivet få ett betydligt större tillskott än tidigare av kvalificerad arbetskraft med studentexamen.

För närvarande råder en betydande osäkerhet om hur man bör gå tillväga när man tar in folk till högre utbildning. Betygen kritiseras ofta, men ändå torde ett visst samband mellan goda betyg och studieresultat vara för handen. Medan denna diskussion pågått, har dock ett antal fullkomligt befängda reformer och reformförslag sett dagens ljus, alltifrån statsrådet Sven Mobergs häromåret torgförda idé att platserna till högre utbildning skulle fördelas genom lottning till mera seriösa men inte desto mindre nästan lika stötande uppslag.

Ett av de värsta utgör det så kallade kvoteringsystemet. För något år sedan stod en intervju med en ung dam att läsa i SACO-tidningen. Hon hade genomgått grundskolan med hög genomsnittlig poängsiffra – omkring 4,8. Eftersom hon inte var på det klara med vilket yrke hon ville välja – vem är det i 15-16-års-

åldern? – bestämde hon sig för att genomgå gymnasiet för att sedan ha goda valmöjligheter. Av vissa orsaker lyckades hon likväl inte så bra där. Hennes gymnasiepoäng hamnade någonstans kring 3,7.

Så kände hon att hon ville bli sjukgymnast. Men se det gick inte alls. Hon var nämligen tvingad att söka in på sina gymnasiebetyg. Då placerades hon vid intagningsprövningen i en av fyra grupper, från vilka andelen sökande tas in i proportion till antalet i gruppen. Hade hon däremot sökt in omedelbart efter grundskolan – eller fått använda sig av grundskolebetygen och alltså hamnat i denna intagningsgrupp – hade hon lätt kommit in på sina fina grundskolepoäng.

Fallet, som ingalunda är unikt, visar att genomgången gymnasium och de bakgrundskunskaper som man därigenom skaffar sig inte endast betraktas som obefintliga eller ovidkommande när man skall söka in till sjukgymnastutbildning. Genomgången gymnasium är en direkt diskriminerande faktor. Vidgade kunskaper sänker konkurrensförmågan.

Givetvis har sjukgymnasternas fackliga organisation, Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund, opponerat sig mot detta och framhållit att elever med enbart genomgången grundskola som följd av bristande förkunskaper haft betydande svårigheter att hänga med i undervisningen. Givetvis har utbildningsdepartementet inte brytt sig om dessa protester.

Kvoteringsystemet förekommer också

vid flera andra utbildningar. På senare tid har samma grumliga tankegångar återfunnits i de nya bestämmelserna om meritvärdering vid intagningen till lärarhögskolorna. De går ut på att man helt bortser från de akademiska betyg man skaffat sig utöver ett visst antal. Värdefullt är det däremot med spetsar. En tvåa med spets är sålunda bättre att ha än en trea utan. Syftet sägs bli vara att man vill förkorta studietiden. Motsatsen blir fallet, då studerande i behov av spetsar förmodligen håller på att plugga i det oändliga innan de vågar gå upp i en tentamen. De studenter, som redan tagit sina teorier och underlåtit att skaffa sig spetsar eftersom de inte tilltrött dem något större värde, struntar man helt i.

Man läste Blandaren i mitten på 1950-talet och man skrattade. Men man skrattade dumt. Man borde begripit bättre. Man borde begripit att teknologorganet inte skämtade, utan att förslaget att antalet rätt lösta tal för godkänt i studentskrivningen i matematik skulle sättas till inget var minst lika allvarligt menat som Hej-Svens att intagning till högre studier skulle ske genom lottning. Blandarens påhitt var i själva verket ett förbud till det tänkesätt, som sedan kom att präglade svensk utbildningspolitik, nämligen att meriter och kunskaper är den värsta belastning en ung människa idag kan ha om han av någon anledning vill söka in på spärrade utbildningslinjer.

Matti Häggström